

Verlag Inventariserend Veldonderzoek

Verdubbeling Siemelinksweg Deventer

Projectnummer 245

Archeologie Deventer
RMW-VHMZ
Auteur: Bart Vermeulen
Datum: 20-12-04

Inhoud:

1. Inleiding
2. Technische gegevens
3. Werkwijze onderzoek
4. Natuurlijk landschap
5. Resultaten
6. Waardering & Selectie
7. Explosieven & Milieu
8. Raming en tijdsplanning Definitief Onderzoek
9. Literatuur
10. Figuren

1. Inleiding

Het Inventariserende Veldonderzoek dat in deze rapportage beschreven wordt, is uitgevoerd in opdracht van de afdeling Economie & Vastgoed van de gemeente Deventer. De Siemelinksweg vormt een onderdeel van de Provinciale weg N348 en zal in de nabije toekomst van twee naar vier rijbanen worden verbreed. Het onderzoeksgebied strekt zich uit over 1,5 km aan weerszijden van de bestaande Siemelinksweg tussen de Zweedse straat en de oprit van de Rijksweg A1. De breedte van de te onderzoeken strook langs de weg varieert. Aan de oostzijde wordt het onderzoeksgebied begrensd door de geluidswal van de nieuwbouwwijken *Colmschate* en *Het Bramelt*. De westelijke grens wordt gevormd door de spoorbaan van Deventer naar Zutphen.

In juni 2004 werd een booronderzoek uitgevoerd. Hieruit kwamen drie mogelijke vindplaatsen naar voren.¹ Het eerste doel van dit Inventariserend Veldonderzoek was het begrenzen van deze vindplaatsen. Het tweede doel was het vaststellen van de kwaliteit en het komen tot een waardering en selectie van de verschillende vindplaatsen. Op basis van de vergaarde informatie is een raming gemaakt van de kosten die met definitief onderzoek gepaard gaan.

2. Technische gegevens

Gemeente:	Deventer
Plaats:	Colmschate
Coördinaten:	210.780/ 473.450 en 211.120/ 472.900
Archis-nummer:	7888
Intern nummer:	245
Supervisie:	Michiel Bartels
Projectleider:	Bart Vermeulen
Veldtechniek:	Michael van der Wees

3. Werkwijze vooronderzoek

Locatie zuid

Op basis van de hoogtekaart, de resultaten van het booronderzoek en de kadastrale kaart uit 1832 werd een strategie voor het aanleggen van de proefsleuven ontworpen. De vindplaatsen zijn bij het booronderzoek onderverdeeld in de locaties noord en zuid (zuid 1 en zuid 2). Beide locaties worden van elkaar gescheiden door een lager gelegen gebied dat niet voor bewoning geschikt was. Het eerste deel van het veldonderzoek vond plaats op de zuidelijke locatie. Ten oosten van de weg werd werkput 1 aangelegd, die zich uitstreckte van de Maagdenburgstraat tot De Braam. Alleen in het noorden van deze werkput werden sporen van bewoning aangetroffen. In het zuiden werden alleen sloten en greppels gevonden. De laatste 25 m van deze put bevatte bijzonder veel archeologische sporen. Daarom werd de werkput hier verbreed tot een breedte van 5 m in plaats van 2 m. Ten noorden van De Braam werd werkput 2 aangelegd. Deze ruim 100 m lange werkput lag in het verlengde van werkput 1 ten oosten van de Siemelinksweg. Alleen in het zuiden van deze werkput werden archeologische sporen aangetroffen. De werkputten 3 en 4 werden aangelegd om de grenzen van deze

vindplaats vast te stellen. Werkput 5 aan de westzijde van de Siemelinksweg diende het zelfde doel.

Locatie noord

Werkput 6 werd eveneens ten oosten van de Siemelinksweg aangelegd en was ongeveer 340 m lang. Op een aantal plaatsen waar zich concentraties archeologische sporen bevonden, werden twee parallelle sleuven (werkputten 7 & 9) en een uitbreiding (werkput 8) aangelegd. Op deze wijze konden hier twee vindplaatsen uit de late middeleeuwen worden vastgesteld en begrensd. Tegen de verwachting in lag het gewenste niveau in het noordelijke uiteinde van werkput 6 ongeveer 2,2 m onder het maaiveld. Op deze diepte bevonden zich over een afstand van 50 m alleen nog maar sloten en greppels. Hierop is besloten werkput 6 niet door te zetten tot aan de kruising van de Siemelinksweg en de Grote Ratelaar maar in plaats daarvan twee kleine proefputjes (12 x 2 m) aan te leggen. Het natuurlijke reliëf loopt hier snel op maar beide werkputten bevatten geen archeologische resten. Om verassingen bij de bouw uit te sluiten werd ten noorden van de Grote Ratelaar een laatste werkput evenwijdig aan de Siemelinksweg tussen de weg en de geluidswal aangelegd. De meest noordelijke 15 m van deze 35 m lange leverde een vierde vindplaats op. Deze vindplaats vormt vermoedelijk een geheel met de archeologische overblijfselen die zijn aangetroffen bij de aanleg van de gronddepots aan de westzijde van de Siemelinksweg.

Bij het ontwerp voor het inventariserend veldonderzoek stonden proefsleuven aan de noordzijde van de locatie tussen het baanvak Deventer Zutphen en de Siemelinksweg, eindigend in de Zweedsestraat gepland. Door de complexiteit van de werkzaamheden is abusievelijk hier een groot gronddepot op het natuurlijke zand in het esdek aangelegd. De stortbassins vormden hiermee onbedoeld een archeologische werkput. Op de uiterste noordzijde van deze locatie is door de hoofdaannemer van de ondertunneling van de Zweedsestraat een ketenpark geplaatst.

4. Het natuurlijke landschap²

De moderne situatie in de omgeving van de Siemelinksweg wijkt sterk af van de landschappelijke situatie voorafgaand aan de aanleg van de nieuwbouwwijken Colmschater Enk en Het Bramelt. Op basis van het proefsleuvenonderzoek is een goed beeld ontstaan van het landschap voorafgaand aan de nieuwbouw. Aan het zuidelijke uiteinde van het onderzoeksgebied lag het dal van de Schipbeek waardoor de niet-gekanaliseerde beek zijn weg vond. Langs de beek lag een brede strook van laaggelegen vloedgebieden die vooral bestonden uit grasland. In het zuidelijke deel van werkput 1 lag het natuurlijke gele zand meer dan 2,5 m onder het huidige maaiveld op een diepte van 6.32 + NAP. Over een afstand 175 m stijgt dit niveau tot een hoogte van ongeveer 7,1 + NAP. In de eerste 175 m van de put werden uitsluitend sloten en greppels gevonden die evenwijdig met de Schipbeek liepen en dienden om de natte weiden te ontwateren. De eerste vindplaats (vindplaats 1) ligt op een natuurlijke hoogte waarvan het hoogste punt op ongeveer 7,40 + NAP ligt. Ter hoogte van de kruising

de bouwvoor van de hogere delen naar de lagere gebieden afgeschoven. Na een relatief vlakke hoogte met een lengte van ongeveer 150 m begint het natuurlijke niveau weer geleidelijk te dalen. Over een lengte van 185 m is geen werkput aangelegd omdat hier op basis van de bodemkaart en het booronderzoek een laagte was te verwachten.

Afbeelding 1: Het Bramelt in 1987

Het zuidelijke uiteinde van werkput 6 ligt op de noordelijke helling van de hiervoor genoemde laagte. Het oude natuurlijke niveau ligt hier op 5,56 + NAP. Ongeveer 100 m verder komt deze hoogte boven 6.0 + NAP. In de eerste 100 m van de werkput 6 werden weer uitsluitend verkavelingsloten en greppels aangetroffen. Pas boven de 6 + NAP komen weer bewoningssporen voor. Over een afstand van 100 m stijgt het niveau tot boven de 7 m + NAP. Op deze hoogte werden twee middeleeuwse erven, de vindplaatsen 2 en 3 aangetroffen (zie 5. Vindplaatsen). De in 1987 afgebroken boerderij Siemelink lag op het hoogste punt. Na dit erf begon het niveau weer langzaam maar zeker te dalen. Deze daling is iets geleidelijker want 150 m verder bevindt het oude niveau zich op 6,26 m + NAP. Aan deze zijde worden beneden de 6,75 + NAP geen bewoningssporen maar alleen greppels aangetroffen. In de ongeveer 40 m noordelijk gelegen put 10 lag ditzelfde niveau reeds op 7.08 m + NAP om over een afstand van ongeveer 10 m tot 7,48 m te stijgen. Het diepste punt van de laagte zal zich hier tussenin hebben bevonden. Vanaf het uiteinde van werkput 10 naar het begin van werkput 12 bedraagt de afstand ongeveer 50 m. Aan het begin van deze werkput lag de hoogte van het natuurlijk zand nog steeds op 7,48 + NAP om over de lengte van de 35 m lange werkput nauwelijks te wijzigen. Vermoedelijk ligt de andere zijde van deze hoogte ongeveer ter plaatse van het noordelijke cunet van de voormalige Zweedsestraat. Op deze derde hoogte werd een vierde vindplaats (vindplaats 4) aangetroffen. Na deze korte landschappelijke beschrijving worden aansluitend de vier vindplaatsen behandeld.

5. Resultaten:

Vindplaats 1: Huisplaats uit de Late Bronstijd en/of de Vroege IJzertijd. (1150-500 v. Chr)

Vindplaats 1 is gelegen op de meest zuidelijke hoogte. De zuidgrens van de nederzetting is in de werkputten 1 en 5 aangetroffen. In beide gevallen werd het gebied met de sporen begrensd door een 1 á 1,5 m brede greppel. Iets voorbij de greppel werd een deel van een huisplattegrond aangetroffen. Het huis is van het zogenaamde 'Overgangstype Hijken' naar het eerst gevonden voorbeeld uit Drenthe. Kenmerkend voor dit huistype uit de vroege ijzertijd is de aanwezigheid van een wandgreppel aan de binnenzijde van de rij dakdragende palen. Van het oost-west georiënteerde huis is alleen de zuidwesthoek vrijgelegd. Het huis is in ieder geval 9 m lang en 6 m breed. Op ongeveer 2 á 3 m uit de zuidelijke wand werd in de onderste laag van het esdek een concentratie verbrande natuursteen met houtskool aangetroffen. Mogelijk zijn dit de restanten van een haard. In het uiteindelijke vlak werden echter geen sporen meer van deze haard aangetroffen. In de omgeving van deze vermoedelijke haard werd naast een grote hoeveelheid aardewerk uit de vroege ijzertijd ook vuursteen en een spinsteen aangetroffen.³ Huisplattegronden van het type Hijken zijn in Deventer eerder aangetroffen onder andere aan de Holterweg in Colmschate en de Waterdijk in Epse.⁴

Afbeelding 2: Huisplattegrond uit de Vroege IJzertijd tijdens het onderzoek

Hoewel het zuiden van werkput 2 en de werkputten 3 en 4 eveneens concentraties sporen uit de late bronstijd (1150-750 v. Chr.) en/of de vroege ijzertijd (750-500 v. Chr.) laten zien, zijn hierin nog geen structuren te herkennen. Vast staat wel dat de nederzetting zich uitstreckte tot ongeveer 60 m ten noorden van de kruising tussen Het Bramelt en de Siemelinksweg. Bij de aanleg van de Siemelinksweg in 1987 is in het cunet een huisplattegrond uit dezelfde periode aangetroffen.⁵ Deze boerderijplattegrond was 18 m lang en 6 m breed. Vermoedelijk maken beide plattegronden deel uit van dezelfde nederzetting. Het is echter niet vast te stellen of de boerderijen elkaar opvolgen of een gelijktijdige datering hebben. Alleen aan de noord en zuidzijde is de vindplaats begrensd. Aan de oostzijde wordt de grens van het onderzoeksgebied uitsluitend bepaald door de ligging van de geluidswal. Aan de westzijde vormt de bermsloot van het baanvak Deventer-Zutphen de grens van het onderzoeksgebied. Bij de berekening van de oppervlakte van de vindplaats is uitgegaan van de nu bekende contouren van het onderzoeksgebied. Een eventuele afgraving van de geluidswal zou een mogelijke vergroting van het onderzoeksgebied met de daarmee samenhangende kosten extra kosten met zich meebrengen.

Vindplaats 2: Erve Barink, een huisplaats uit de Late Middeleeuwen. (1100-1450 n. Chr.)

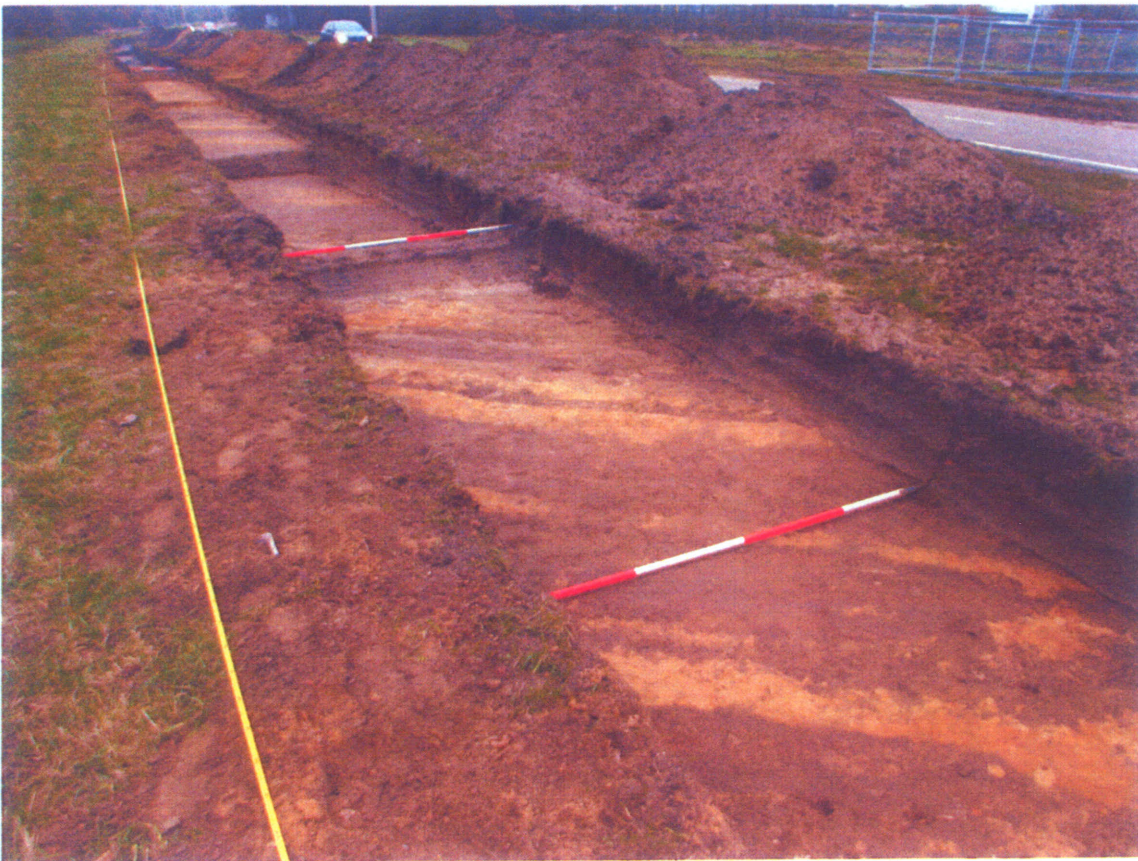
Vindplaats 2 en ligt op dezelfde natuurlijke hoogte als vindplaats 3. Tussen deze vindplaatsen lag tot 1987 de Roessinksweg, een zandpad, dat in de opgraving duidelijk als een serie parallelle karrensporen was te herkennen. Vindplaats 2 is gelegen ten zuiden van dit zandpad. Op de kadastrale kaart van 1832 is hier Erve Barink te zien. Van de bakstenen boerderij die hier stond zijn bij het archeologisch onderzoek geen resten gevonden. In de proefsleuf werd een boerenerf aangetroffen aan de noord en zuidzijde begrenst door greppels. Aan de noordzijde van het erf lagen net ten zuiden van het Roessinkspad drie ongeveer 1,5 á 2,5 m brede greppels. De drie greppels hebben een bruingrijze vulling en lijken geen water te hebben gevoerd. Aan de zuidzijde van het erf lag een 8 m brede greppel met een donkerbruine humeuze vulling. Deze sloot lijkt een belangrijke rol te hebben gespeeld bij de waterhuishouding. De west- en oostzijde van het erf liggen buiten het onderzoeksgebied. Binnen het omheinde areaal werd een deel van een huisplattegrond aangetroffen. Van deze boerderij werden in totaal acht paalgaten aangetroffen elk met een doorsnede van ongeveer 1 á 1,2 meter. De palen in een wand liggen hart op hart steeds 2 á 2,5 m uit elkaar. De wanden van de boerderij liggen ongeveer 8 m uit elkaar en de boerderij is over een lengte van 12,5 m aangetoond. Ongeveer 1,75 m buiten deze palen zijn verschillende palen gevonden met een zelfde vulling die echter geen duidelijke rij vormen.

Dit deel van de plattegrond vertoont veel overeenkomsten met boerderijen van het type 'Gasselte B' naar een voorbeeld uit Drenthe. Boerderijen van dit type zijn in Deventer onder andere aangetroffen bij de nieuwbouw van het industrieterrein Kloosterlanden en de aanleg van de nieuwbouwwijk Het Swormink.⁶ In beide gevallen dateerden de plattegronden uit de 12de eeuw. Enkele meters ten noorden van de boerderijplattegrond werd een rond grondspoor aangetroffen met een doorsnede van ongeveer 5 m. Deze vorm wijst op de aanwezigheid van een waterput. In het vlak was geen onderscheid te maken tussen insteek, vulling en nazak. In het spoor werden verschillende scherven gevonden. Naast enkele moeilijk te dateren scherven kogelpot

aardewerk bevatte de put één scherp protosteengoed. Deze scherp is dateren tussen 1225 en 1275.⁷ In hoeverre deze scherven de aanleg of het dempen van de put weerspiegelen is niet duidelijk. Naast deze structuren zijn verschillende losse sporen aangetroffen die niet aan een specifieke structuur zijn toe te wijzen. Waarschijnlijk maken ze deel uit van bijgebouwen, hooischuren en spiekers op het erf.

Bij de aanleg van de Siemelinksweg in 1987 is in het cunet van de weg een twaalfde eeuwse huisplattegrond van het type Gasselte B, een tweetal spiekers en een waterput uit de 14de eeuw aangetroffen.⁸ Deze sporen sluiten hoogstwaarschijnlijk aan op de bij het proefonderzoek aangetroffen plattegrond. Erve Barink wordt in verschillende historische bronnen genoemd.⁹ De eerste vermelding van deze boerderij dateert uit 1399. In de gewaardenlijst van de Gooiermarke is voor het eerst sprake van een boerderij Berwoldinck gelegen in het buurtschap Weteringe. Dat de boerderij genoemd wordt, betekent in ieder geval dat deze in 1399 reeds bestond. In het schattingsregister van 1520 is vermeld dat de boerderij eigendom was van het Kapittel van de Lebuïnuskerk en voor 19 mud rogge werd verpacht aan Gerrit Lipper.

Vindplaats 3: Erve Siemelink, een erf uit de Nieuwe Tijd.(1450-heden)

Afbeelding 3: Het voormalige Roessinkspad

Vindplaats 3 is gelegen ten noorden van het voormalige Roessinkspad. Direct ten noorden van het zandpad stond tot 1987 de boerderij Siemelink. Bij de sloop van de bakstenen boerderij in 1987 is de ondergrond over een lengte van ongeveer 50 m

verstoord. Bij het Inventariserend Veldonderzoek werd in de bovenlaag van deze verstoring asbest aangetroffen. Dit deel van het terrein kon dan ook niet verder worden onderzocht. Het is dan ook niet uit te sluiten dat zich dieper in deze verstoring nog delen van de bakstenen boerderij bevinden. Ten noorden van de verstoring werd een zone van 40 meter lang met een grote concentratie paalgaten aangetroffen. De meeste van deze sporen bevatte geen vondsten, enkele paalgaten bevatten fragmenten baksteen. Vermoedelijk maken deze sporen deel uit van bijgebouwen uit de nieuwe tijd die op het Erve Siemelink stonden. Of deze gelijktijdig zijn aan de bakstenen boerderij of aan deze boerderij voorafgaan was niet vast te stellen. Aan de noordzijde liep het natuurlijke niveau geleidelijk af en werden geen sporen meer aangetroffen. Ook deze boerderij komt in 1399 voor het eerst in de bronnen voor.¹⁰ Het Erve Siemelink was net als Barink gelegen in de buurtschap Weteringen. Erve Siemelink komt ook voor in de rekeningen van de Utrechtse bisschop over de jaren 1499-1500. De bewoner van de boerderij droeg tyns (belasting) af aan de bisschoppelijke Hof te Colmschate. De exacte achtergrond van al deze lasten is nog niet duidelijk, maar het feit dat men een afdracht verschuldigd was aan de Hof te Colmschate kan erop wijzen dat het een domeingoed van de bisschop was. Veel van deze domeingoederen gaan terug tot de Volle Middeleeuwen. In 1520 was de boerderij eigendom van Loedewich Hubertssen en werd bewoond door Jacob Zymelink.

**Vindplaats 4: Bewoning uit de Volksverhuizingstijd-Vroege Middeleeuwen.
(550-700 n. Chr.)**

Afbeelding 4: Een Hutkom in het gronddepot aan de Siemelinksweg

In het uiterste noorden werkput 12 werd een mogelijke huisplattegrond aangetroffen. Van de plattegrond werden een tweetal evenwijdige smalle wandgreppels en een rij palen aangetroffen. Het geheel heeft een oost-west oriëntatie wat zeer gebruikelijk is voor boerderijen. De beide veronderstelde wandgreppels liggen ongeveer 5,5 m uit elkaar. Vergelijkbare huisplattegronden met een breedte van ongeveer 6 m zijn onder andere aangetroffen in het buitengebied van Zutphen.¹¹ Hier waren deze te dateren van de 6de tot de 8ste eeuw. Geen van de sporen bevatte vondstmateriaal. Wel werden in de akkerlaag net boven de sporen vier scherven van gedraaid aardewerk aangetroffen. Een deel van deze scherven is geïmporteerd uit het Duitse Rijnland en bevat natuurlijke glimmers. Het eerste fragment is de rand van een reducerend afgestookte deels gepolijste zakvormige kookpot met een mondopening van ongeveer 18 cm. Het tweede fragment is een deel van een grotere pot (diameter 35 cm) die oxiderend is afgestookt. De pot is dikwandig en bevat naast natuurlijke glimmers ook een grove witte zandmagering. De andere twee fragmenten zijn eveneens van zwarte gedraaide potten maar niet nader te determineren. Samen met de vorm wijzen deze glimmers op een datering in de 6de tot en met de 7de eeuw en zijn typerend voor het Merovingisch vondstenspectrum.¹² In de directe omgeving zijn geen andere archeologische sporen aangetroffen wat het waarschijnlijk maakt dat deze scherven inderdaad mogen worden gebruikt om de vindplaats te dateren. Bij de aanleg van het noordelijke gronddepot aan de westzijde van de Siemelinksweg werd eveneens sporen uit deze periode waargenomen. Hoewel de mogelijkheid ontbrak om deze sporen exact in te meten, kan de positie van de aangetroffen hutkom op basis van de gemaakte foto's wel op enkele meters nauwkeurig worden ingeschat. De hutkom ligt bijna exact tegenover de veronderstelde huisplattegrond aan de oostzijde van de weg en behoort hoogstwaarschijnlijk tot dezelfde vindplaats. De vindplaats omvat hiermee vrijwel zeker een geheel erf uit de Volksverhuizingstijd.

Voor het begrenzen van de andere zijden van de vindplaats is informatie voor handen uit verschillende oudere onderzoeken die in de directe omgeving zijn uitgevoerd. Ten westen van de spoorlijn Deventer-Zutphen zijn eveneens sporen met een vroeg middeleeuwse datering aangetroffen.¹³ Volgens oud-provinciaal archeoloog Verlinde vormen deze vondsten de rand van een nederzetting die zich verder naar het oosten uitstrekt. Waarschijnlijk is dit de randzone van de nederzetting die zich aan weerszijden van de Siemelinksweg bevindt. Dat betekent dat onder het ketenpark en het opstelterrein aan de van de tunnelbouwers de kans op archeologische resten groot is. Ook de noordzijde van de vindplaats is globaal vast te stellen. In 2003 werd door Archeologie Deventer een archeologisch onderzoek uitgevoerd in de driehoek: Zweedsestraat, Holterweg en spoorbaan Deventer-Zutphen.¹⁴ Het grootste deel van dit laag gelegen terrein bevatte nauwelijks sporen. Alleen in de uiterste zuidoosthoek werd een waterput aangetroffen. In de waterput werd alleen Hessens-Schortens-keramiek en geen kogelpot aardewerk gevonden. Dit dateert de put in de tweede helft van de 8ste of de eerste helft van de 9de eeuw.¹⁵ Hoewel de vondsten uit de waterput dus uit een iets latere periode dateren is wel vast te stellen dat de nederzetting uit de 6de/7de eeuw zich niet verder naar het noorden uitstrekt. De oostgrens van de nederzetting is niet vast te stellen. De hoogte strekt zich hier tot ver buiten het onderzoeksgebied naar het oosten uit.

6. Waardering & Selectie

Vindplaats 1: Huisplaats uit de Late Bronstijd en/of de Vroege IJzertijd. (1150-500 v. Chr)

Waardestelling:

Deze vindplaats uit de vroege ijzertijd is ondanks de ligging op geringe diepte onder het maaiveld nog grotendeels gaaf in de grond aanwezig. Dergelijke vindplaatsen komen in Oost-Nederland met enige regelmaat voor en vormen een belangrijk deel van het prehistorische bewoningspatroon. De vindplaats is van regionaal belang.

Bij de aanleg van een nieuwe weg met alle grondwerkzaamheden die daar bij horen, dreigt deze vindplaats ernstig te worden verstoord en verloren te gaan. Omdat de vindplaats midden in het projectgebied ligt, valt deze op de korte en lange termijn niet duurzaam te behouden.

Samen met het reeds in 1987 opgegraven gedeelte van de vindplaats kan een definitief onderzoek hier een goed beeld opleveren van het leven op deze huisplaats in de vroege ijzertijd. De vindplaats wordt doorsneden door een waterleiding, verschillende glasvezelkabels en enkele elektriciteitskabels. Wanneer deze kabels bij aanvang van het onderzoek worden opgezocht en vrijgelegd levert dit geen onoverkomelijke problemen op bij het archeologisch onderzoek. Deze optie heeft de voorkeur boven het voorafgaand aan het onderzoek verleggen van de kabels en leidingen.

Selectieadvies:

De vindplaats is niet te behouden. Voor Nederland zijn deze vindplaatsen niet-alledaags. Door middel van een definitief archeologisch onderzoek is de vindplaats eenvoudig op te graven.

Vindplaats 2: Erve Barink, een huisplaats uit de Late Middeleeuwen. (1100-1450 n. Chr.)

Waardestelling:

Vindplaats 2 is te dateren in de late Middeleeuwen. Het proefsleuven onderzoek liet een deel van een onverstoorde huisplattegrond en een waterput zien. De archeologische resten zijn grotendeels onverstoord en redelijk gaaf in de bodem aanwezig. Bij het aanleggen van het cunet van de Siemelinksweg in 1987 kwam een ander deel van dit erf aan het licht. Boerenerven uit de late middeleeuwen zijn in Deventer en omgeving geen zeldzaamheid. De vindplaats is van lokaal belang. De waarde voor de regionale agrarische geschiedenis is gemiddeld. De vindplaats kan gezien de aanleg van de weg en het verleggen van de kabeltracés niet langdurig op de plaats zelf worden behouden.

Selectieadvies:

De vindplaats is van lokaal belang maar is op zich gaaf genoeg om een definitief archeologisch onderzoek te rechtvaardigen. Het advies is daarmee om de vindplaats op

te graven. Op basis van definitief onderzoek kan een goed beeld worden geschetst van de ontwikkeling van het Erve Barink van de 11de tot de 15de eeuw.

Vindplaats 3: Erve Siemelink, een erf uit de Nieuwe Tijd. (1450-heden)

Waardestelling:

Het zuidelijke deel van vindplaats 3 is verstoord bij de sloop van het Erve Siemerink in 1987. Aan de noordzijde van het erf is een smalle strook met sporen van houten bijgebouwen intact. Dit erf biedt een goede parallel ter vergelijking met het Erve Barink aan de andere zijde van het Roessinkspad (vindplaats 2) Ook de waarde van deze vindplaats is van lokaal belang. De gaafheid is echt er lager dan van vindplaats 2. Daarbij komt de milieukundige problematiek in verband met de asbestvervuiling.

Selectieadvies:

Gezien de beperkte gaafheid en de matige zeldzaamheid van deze vindplaats is het voorstel om het archeologisch onderzoek als afgerond te beschouwen en niet verder te gaan met een definitief onderzoek.

Vindplaats 4: Bewoning uit de Volksverhuizingstijd-Vroege Middeleeuwen. (550-700 n. Chr.)

Waardestelling:

Door de ligging van het gronddepot, de aanwezigheid van een ketenpark en de bestaande curve in de Siemelinksweg kon in het noorden van de onderzoekslocatie slechts een proefsleuf worden aangelegd en een waarneming gedaan. Samen met enkele waarnemingen uit het verleden is echter toch een goed beeld te schetsen van de vindplaats. De vindplaats ligt op een hoogte die zich uitstrekt van de oostzijde van het spoor in de richting van de Holterweg. Op deze hoogte werden archeologische sporen die dateren van de 6de tot de 9de eeuw aangetroffen. Vindplaatsen uit deze zogenaamde Volksverhuizingperiode zijn niet alleen in Deventer maar zelfs in heel Oost-Nederland uiterst schaars. Ook in de rest van Nederland zijn grotere en kleinere vindplaatsen uit deze tijd zeer zeldzaam. De vindplaats is daarmee van zeer hoge waarde en –vermoedelijk- van nationaal belang. Alhoewel de vindplaats in verschillende stukken is opgedeeld door infrastructurele werken uit de laatste 150 jaar, is ook een deel van de vindplaats aan beide zijden van de Siemelinksweg van groot belang. Het is de enige bekende vindplaats uit deze tijd in de gemeente Deventer en wijde omgeving.

Selectieadvies:

Behoud op de plaats zelf zou, zelfs voor een opgedeelde vindplaats, de sterke voorkeur hebben. Echter, gezien de geringe kans van behoud van de locatie op korte en lange termijn lijkt dit onrealistisch om binnen het project te verzoeken. Vanwege de grote hoeveelheden kabels, leidingen en oude- en toekomstige weg- en spoorwegcunetten lijkt voor dit behoud geen goede basis. Gezien het belang van de vindplaats voor de Nederlandse archeologie dient deze vindplaats aan weerszijden van de Siemelinksweg

en onder het bestaande wegtracé tot aan de Zweedsestraat integraal en nauwgezet archeologisch te worden onderzocht. De vindplaats ligt op de lastigste plek binnen de huidige en nieuwe bestemming. Daarom zal in de engineeringfase voor de uitvoer van de nieuwe wegaanleg met alle partijen zorgvuldig tot een plan van aanpak moeten worden gekomen. Een goede tijdige afstemming van GWW activiteiten en archeologie maakt dit zeer belangrijke onderzoek echter zeker mogelijk.

In volgorde van belangrijkheid zijn de vindplaatsen 4, 1, 2 en 3 aan te merken.

7. Explosieven en milieu

Het Inventariserend Onderzoek bracht niet alleen archeologische resten aan het licht. Zowel ter hoogte van vindplaats 2 als ter hoogte van vindplaats 3 werd een groot fragment van een zware mortiergranaat uit de Tweede Wereldoorlog gevonden. In beide gevallen was het voor de expert van de politie onmogelijk vast te stellen of sprake was van een groot fragment of een gehele granaat. Na ontgraven door de Explosieven Opruimings Commando (EOC) bleek het in beide gevallen om reeds ontplofte delen van munitie te gaan. Hiernaast werden op verschillende plaatsen op het terrein losse granaatscherven gevonden. Uit mondelinge overlevering is bekend dat er in april 1945 tussen de bezetter en de Canadese bevrijders van de Royal Winnipeg Rifles (Manitoba Canada) zwaar is gevochten.¹⁶ Het is dan ook niet uit te sluiten dat bij (archeologisch) grondwerk in de toekomst granaten of delen hiervan zullen worden aangetroffen. De positie van beide delen van granaten is weergegeven in figuur 8.

Op de locatie van de in 1987 afgebroken boerderij Siemelink kwam op een aantal plaatsen fragmenten asbest aan het licht. Hier is het onderzoek beëindigd en is de met asbest verontreinigde grond direct teruggestort op de plaats waar deze vandaan kwam. In figuur 8 is de verspreiding van de asbestvondsten weergegeven. Deze informatie is op hun verzoek ook ter beschikking gesteld aan de afdeling milieu van de Gemeente Deventer.

8. Raming en tijdplanning Definitief Onderzoek

De onderstaande raming voor het Definitief Onderzoek is gebaseerd op gemeentelijke uitvoering. Verder is er van uitgegaan dat de vindplaatsen na elkaar kunnen worden opgegraven en niet gelijktijdig.

	Oppervlakte (m2)	Dagen
Vindplaats 1	4260	15
Vindplaats 2	5800	15
Vindplaats 4	9030	25
Totaal	19090	55

Totaal vindplaatsen	prijs ex BTW	BTW
Totaal vindplaats 1	€ 41.826,50	€ 5.975,45
Totaal vindplaats 2	€ 40.672,82	€ 5.756,25
Totaal vindplaats 4	€ 72.344,42	€ 10.434,95
Publicatie	€ 3940,00	€ 748,60
Totaal 1	€ 158.783,74	€ 22.915,24
Totaal 2	€ 181.698,98	
Onvoorzien 4 %	€ 7267,96	
Eindtotaal	€ 188.966,94	

Begin 2005 kan doormiddel van overleg met de projectleider van het project Siemelinksweg worden gekomen tot een definitieve prijstelling, tijdsduur en moment van uitvoering.

9. Literatuur

- Bartels, M. H. & F. Appels & W. Bloemink, 2000.** *Aanvullend Archeologisch Onderzoek en Bouwhistorische Verkenning, Noordwest Epse, tussenrapportage 1, Sector 2.* Deventer.
- Bosch, F. ten & M. Groothedde & B.J. Groenewoudt, 1997.** De Archeologie van "het Swormink" Over bewoningsexpansie en -continuïteit in Colmschate (gem. Deventer). In: *Westerheem* 46, 6, 22-40.
- Eeltink, N.T. D., 2003.** *Proefsleuven aan de Zweedsestraat: Historische en Prehistorische Waterwinning. Een Aanvullend Archeologisch Onderzoek bij Colmschate (Gemeente Deventer) (=RAD 12)*
- Eeltink, N.T.D, 2004.** *Verdubbeling Siemelinksweg, Deventer: Een verkennend archeologisch booronderzoek langs de N348 (=RAD).* Deventer.
- Groenewoudt, B.J., 1986.** Een 12de eeuwse boerderij bij Colmschate (gem. Deventer). In: *Westerheem* 35-5/6, 230-236.
- Groenewoudt, B.J., 1988.** Onderzoek Siemelinksweg (Het Bramelt)-Colmschate. Een kort onderzoeksverslag. In: *De Hunnepers, december 1988.* Gorssel.
- Groothedde, M., 1996.** *Leesten en Eme, Archeologisch en historisch onderzoek naar verdwenen buurschappen bij Zutphen.* Zwolle.
- Hermsen, I., 2003.** *Wonen en Graven op Prehistorische Gronden. Archeologische Onderzoek van Nederzittingsresten uit de Bronstijd en IJzertijd op de Percelen Holterweg 59 en 61 te Colmschate (Gemeente Deventer) (RAD 11).* Deventer.
- Kloosterboer, T.A. & A.J. Mulder, 1998.** *Boerderijnamen-kaart Gemeente Diepenveen, Plattegrond van de oorspronkelijke Gemeente Diepenveen met historische namen en ligging van Boerderijen,* Deventer.
- Schotten, J. & Groenewoudt B.J., 1988.** "Colmschate, gem. Deventer". In: *Archeologische kroniek van Overijssel over 1987. In Overijsselse Historische Bijdrage, 103e stuk.* Zwolle.
- Spek, T. & F.D. Zeiler & E. Raap, 1996.** *Van de Hunnepe tot de zee. De geschiedenis van het waterschap Salland.* Kampen.
- Verlinde, A.D., 2000.** *Inventarisatie en onderzoek van archeologische locaties op en rond de Colmschater Enk te Deventer. (RAM 75),* Deventer.

10. Figuren

1. De locatie van het onderzoeksgebied binnen Deventer
2. Resultaten van het booronderzoek in juni 2004
3. Puttenoverzicht van het onderzoek in november 2004
4. Hoogtekaart van de onderzoekslocatie
5. Vindplaats 1: Alle sporen kaart met de begrenzing van de vindplaats
6. Vindplaats 2 & 3: Alle sporen kaart met de begrenzing van de vindplaatsen
7. Vindplaats 4: Alle sporen kaart met de begrenzing van de vindplaats
8. De aangetroffen locaties voor asbest en explosieven

¹ Eeltink, 2004.

² Spek, 1996.

³ Datering: Ivo Hermsen (Archeologie Deventer)

⁴ Bartels & Appels, I 2000, 7-9. en Hermsen, 2003, 71-73.

⁵ Groenewoudt, 1988.

⁶ Groenewoudt, 1986 & Ten Bosch et al., 1997.

⁷ Datering: Michiel Bartels (Archeologie Deventer)

⁸ Schotten & Groenewoudt, 1988.

⁹ Resultaten historisch onderzoek, mededeling Luc Keunen, LU Wageningen.

¹⁰ Resultaten historisch onderzoek, mededeling Luc Keunen, LU Wageningen.

¹¹ Groothedde, 1996. 77-104.

¹² Datering: Michiel Bartels (Archeologie Deventer)

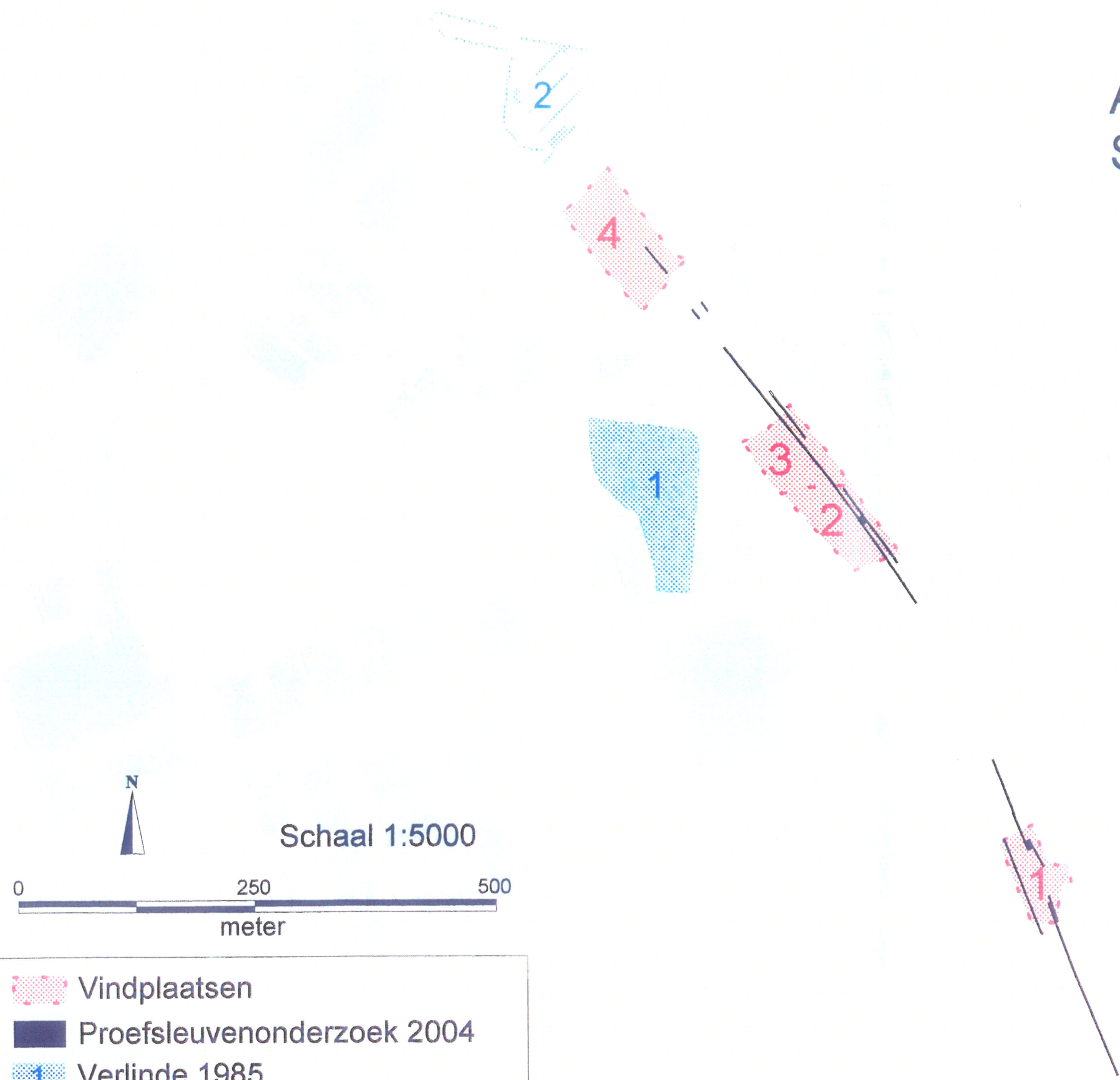
¹³ Verlinde, 2000.

¹⁴ Eeltink, 2003.

¹⁵ Eeltink, 2003, 9-12.

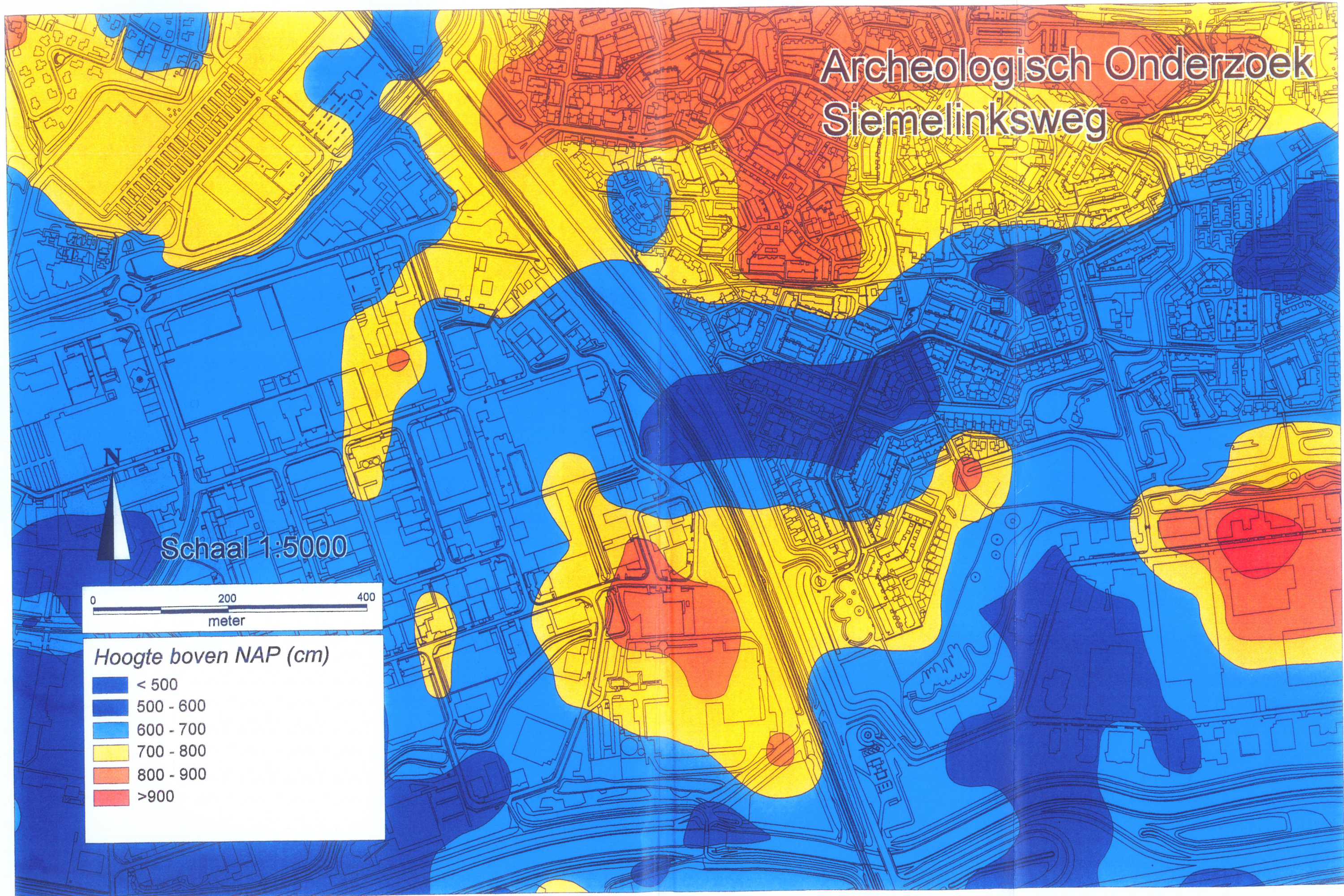
¹⁶ Mondelinge mededeling Dhr. G. Pannenkoek destijds woonachtig aan de Holterweg 53 te Colmschate.

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

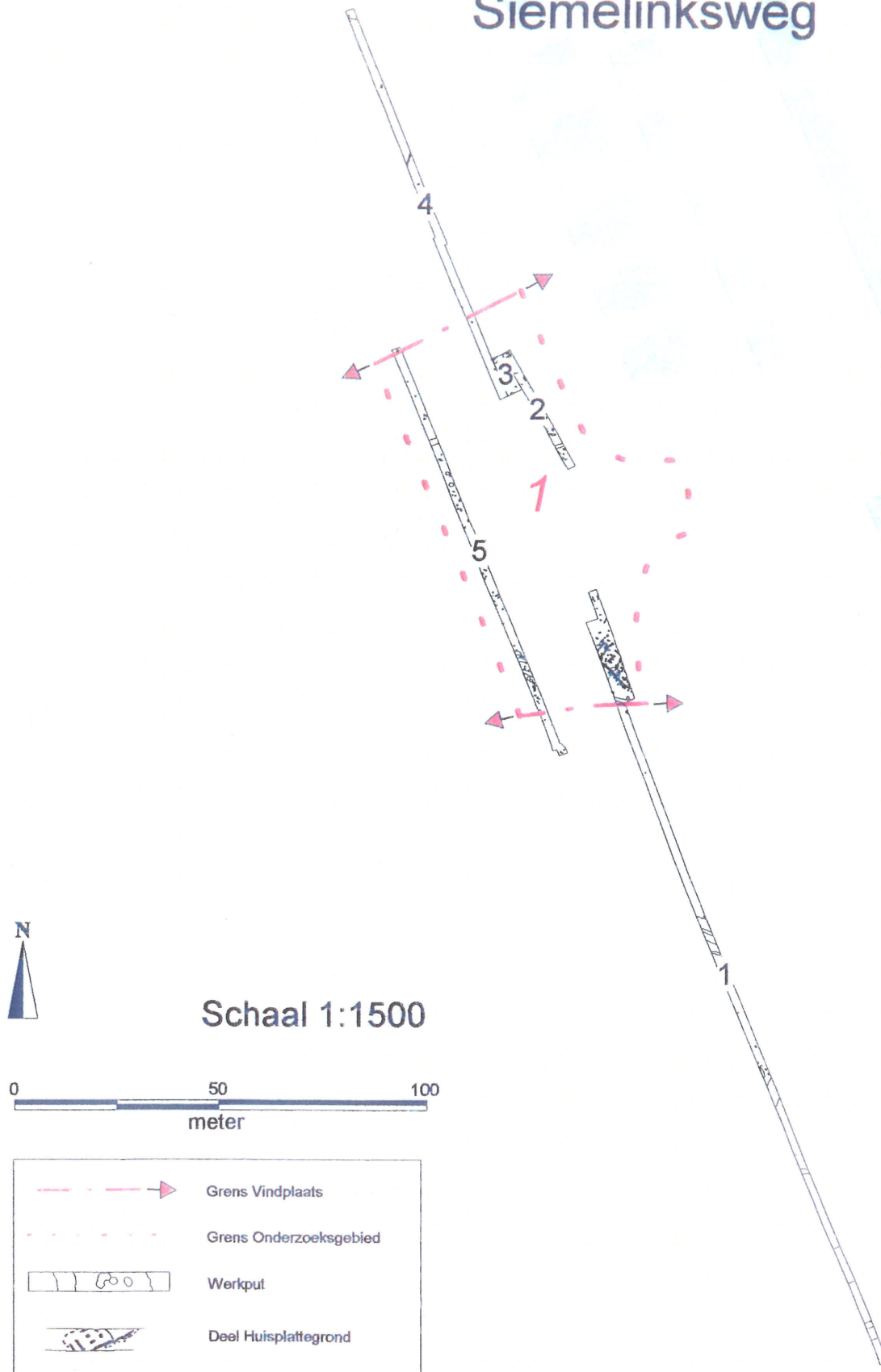
Figuur 3: Overzicht Vindplaatsen

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

Figuur 4: Hoogtekaart

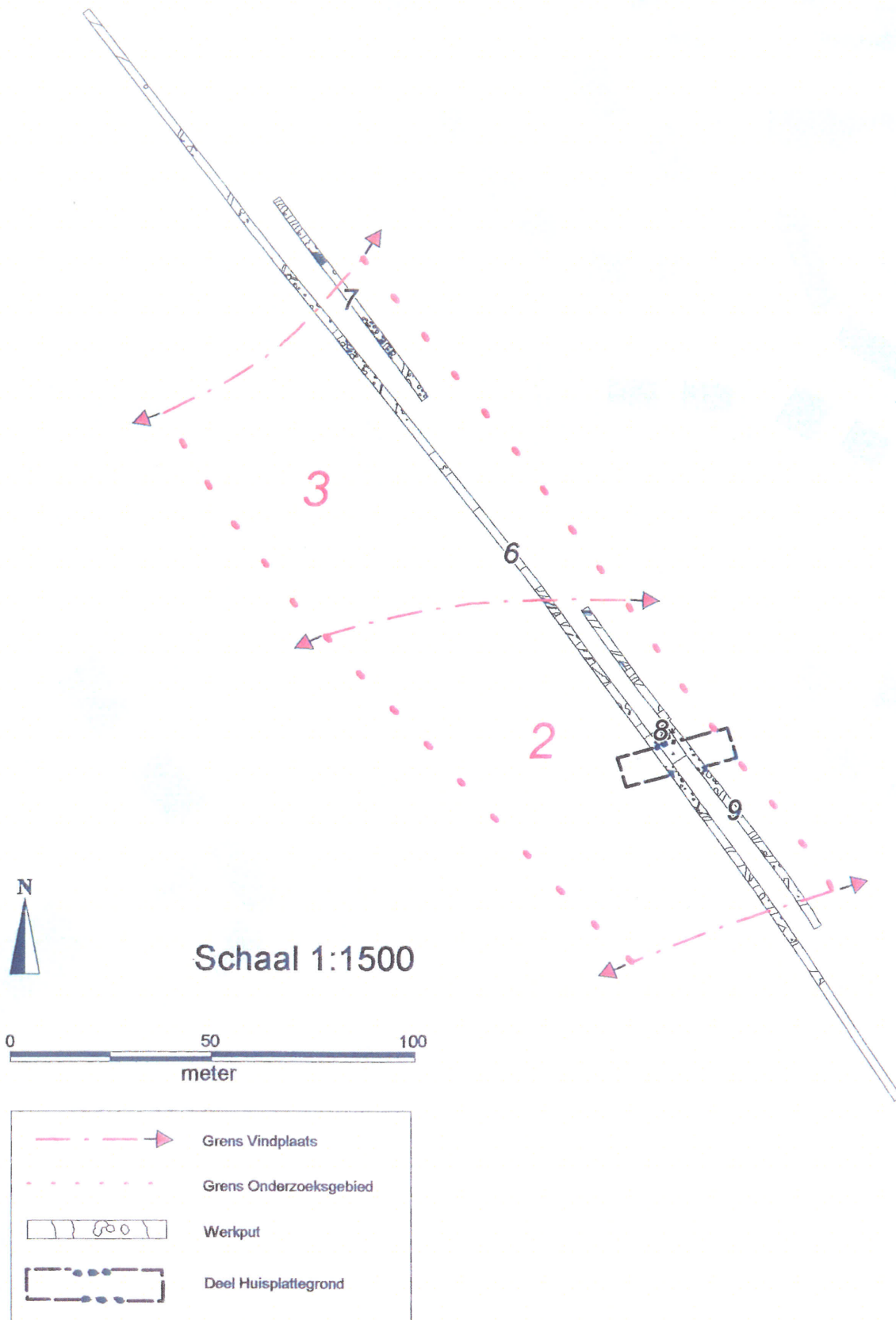
Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

Figuur 5: Vindplaats 1

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

10
19

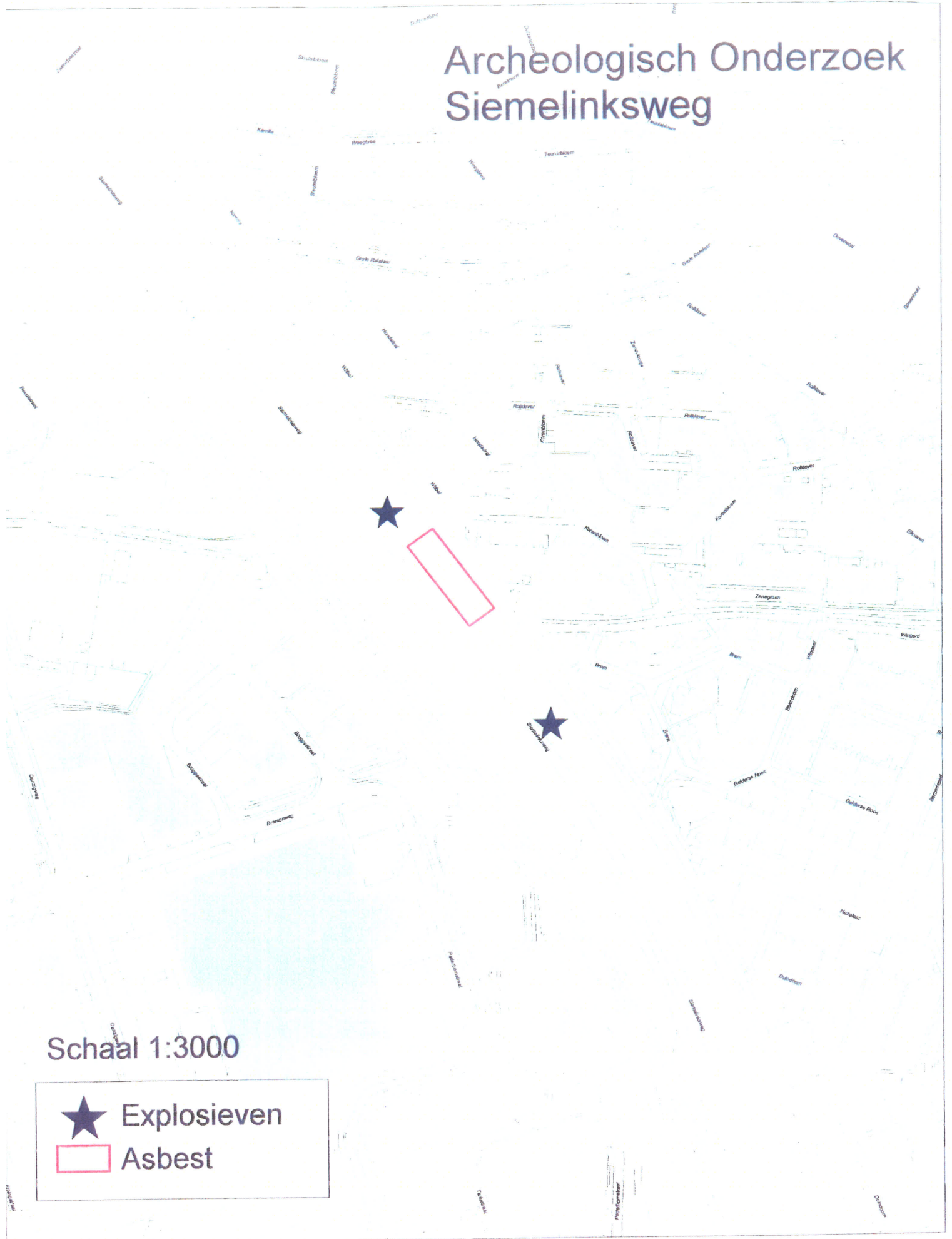
Figuur 6: Vindplaatsen 2 en 3

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

Figuur 7: Vindplaats 4

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

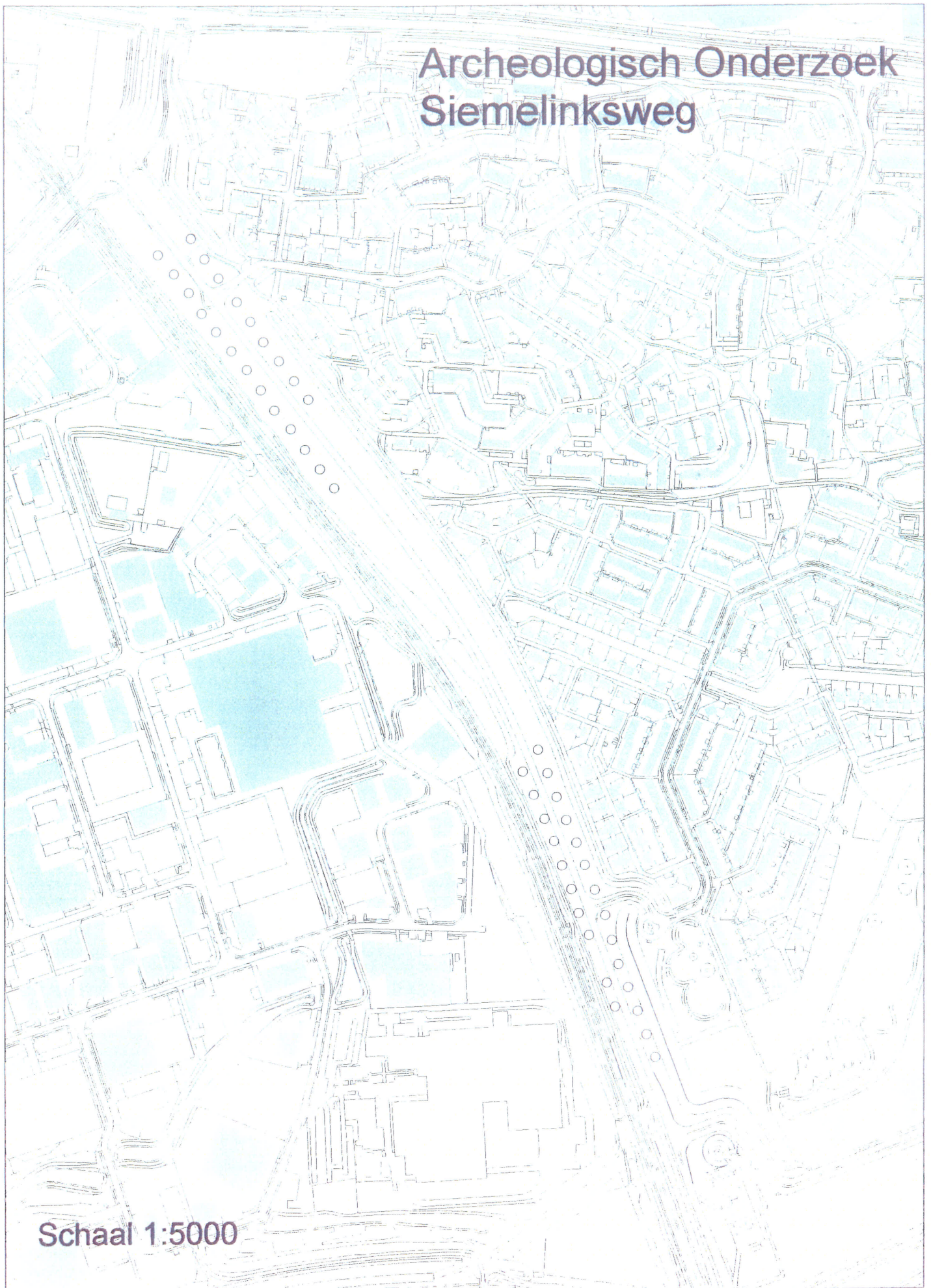
Figuur 8: Locaties asbest en explosieven

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

Figuur 1: Locatie Onderzoeksgebied

Archeologisch Onderzoek Siemelinksweg

Schaal 1:5000

Figuur 2: Booronderzoek 2004